

KRYSTAŁOWY (15) *ai*

kryształowy (7), **krzyształowy** (5), **krystalowy** (3); kryształowy *RejWiz* (3), *KochPs*, *Calep*, *KochFrag*, *GosłCast*; krzyształowy *OpecŻyw*, *HistAl*, *BielKron* (2), *RejZwierc*; krystalowy *WróbŻółt* (2), *Mącz*.

a *pochylone*, o *jasne*.

sg *m N* kryształowy (3). ◇ *f A* kryształową (1). ◇ *n N* kryształowe (3); -é (1), -(e) (2). ◇ *A* kryształowe (2); -é (1), -(e) (1). ◇ *I* kryształowym (1). ◇ *L* kryształowym (1). ◇ *pl N subst* kryształowe (2); -é (1), -(e) (1). ◇ *D* kryształowym (1). ◇ *I f* kryształowými (1).

Sł stp brak, *Cn notuje*, *Linde XVII(XVIII) – XVIII w.*

Przymiotnik od „kryształ” ‘minerał, przezroczysta odmiana kwarcu’; cristallinus Mącz, Calep, Cn (15) : Crystallinus, Kryfallowy Mącz 70a; Calep 274a.

a. *Zrobiony z kryształu* (6) : *Nálezł [...]* naczyńie rozmaíte złote/ s kámienia drogiego/ y krzyfztałowe bárzo miłthernie spráwione *HistAl* H2; *Tálerze/ łyfzki/ miły/ wśytko Kryfztałowe RejWiz* 25, 27; [*Pallada Perseusowi*] dáła źwierciádło krzyfztałowe *BielKron* 21, 26; *S trefunku [...]* fkleniczę kófztowną kryfztałową fłukł. *RejZwierc* 81v.

b. *Podobny kryształowi* (7) : *Ty w fkalé vkázuiefz drogę zdroiom nowym/ Któré pośiłek niofą rzékom kryfztałowym. KochPs* 155; *KochFrag* 22; *IEfł opoká poświécona/ [...]* *Z którój iáfné przeźroczyfłé Kryfztałowe wody czyfłé/ Szumem z góry wylatáią/ á w źródło piékné wpadáią GosłCast* 21.

Wyrażenie: »jako kryształowy« (1): *potrefi pod gorą gaiek Káfztánowy/ Z niego bieży potoczek iáko Kryfztałowy. RejWiz* 142.

Zestawienie: »niebo kryształowe« = *w dawnej kosmologii jedna ze sfer niebieskich, znajdująca się poniżej tzw. nieba empirejskiego (empireum) [caelum crystallinum Calep] (3): GDy dziewitza Maria [...] przez niebo krzyfłtalowé/ gwiazdeczné/ ij ognifłé/ była prowadzona OpecŻyw* 182; *Extendens coelum sicut pellem: qui tegis aquis superiora eius. A nieboś rozciągnął iako skorę ktori przykriwałz wodą wirzchy iego. (koment) wodą, [Ps 103/3] to iefł niebem krifłalowym, (koment) wirzchy iego, [Ps 103/3] czufłz nieba nizfzego w ktorim fą gwiazdy. WróbŻółt* hh7, vv4.

Cf [**KRYSZTALINOWY**], **KRYSZTALNY**, **KRYSZTAŁOWATY**